

Tomta, Dalen. Foto 1970-talet

GRUNDARE AV GÅRDEN:

Torsten Bryntesson (Magnebyn ev 1640-talet – utfl ca 1695)
h Britta Olofsdotter (– efter 1697d)

Barn:

Per f ? (omnämnd vid ryktesspridningen 1697)

TB noteras i Dalen åren 1677 – 1694, men därefter utfl till Magnebyn där han avled “våren 1697”)

TB var född i Magnebyn, medan hans mor Karin var dotter till Torsten Klemetsson i Dalen) och gift med Brynte Eskilsson som avled 1667 i Magnebyn. Karin Torstensdotter bodde som änka i Dalen 1670 - 74, troligen i samband med att hennes son Torsten bygger Tomta. Hennes arvejord där tycks ha varit 1/9 (11 %). Detta bör innebära att han uppför gården på sin mors arvejord i Dalen. Av någon anledning noteras TB och hans morbror Anders Torstensson vara "utfattiga" år 1691. Han bor emellertid kvar i Dalen t o m 1694 varefter han flyttar tillbaka till Magnebyn där han avlider i mars 1697.

Torstens svåger i Dalen var Per Persson (PPI) någonstans noterad “från N Gårdsjö”, vilket troligen är en felnotering Norra Gårdsjön, Värmskog (S). Denne var gift med Ingrid Bryntesdotter. (Magnell blå 347:1) - och är den som senare (1692; 1707 - 1711) i Dalgården/Väststugan - se denna!

Brynte E:s barn förliks om arvejord i Gillberga vid tinget 13/9 1705 (\$ 43). Detta har redan varit uppe 1694 24/6! De aktuella barnen är: Torsten B, Gunilla B, Ingrid och Ingeborg, samt en redan avliden son Eskil B (denne finns dock i mantal med h år 1691!). Man delar på jord i Magnebyn och "1/3 uti Dalen". Åtminstone Torsten och Gunilla bor själva i Dalen! Även Eskils barn bor i Dalen???

*/Åtminstone tre Eskilsdöttrar bor därmed i Dalen på 1720-talet... Ingeborg E vigd 1720, Malin E vigd 1728 och **hustr** (till vem?) Karin E dopvittne 1731 hos systemen Malin. Alla dessa måste ju vara barn till Eskil Bryntesson / h Marit i Magnebyn, d v s Torstens bror, som uppenbarligen avlider i Magnebyn 1691 /enl mtl/. Eskilsdöttrarna bör väl rimligen vara kopplade till Tomta - eller? /*

Olof Persson (-)

Noterad i mtl 1695 – 1724, som soldat enbart första året, därefter nästan alla år som ensamstående...

Det som talar för att OP bor på gården Tomta är, att han "ersätter" gårdsgrundaren Torsten Bryntesson, när denne flyttar tillbaka till Magnebyn 1694. I Dalgården (Väststugan) bor Anders Torstensson kvar hela tiden fram till sin död 1698. Därefter

Denne OP bör med säkerhet vara systerson till TB (och därmed son till PPI och Ingrid Bryntesdotter) och efterträder Torsten Bryntesson på Tomta i Dalen 1695. Efter sista året i mtl (1724) ersätts han av PPII, vilket förefaller lite förbryllande - eftersom denne ju hör till Väststugans krets... En detalj som i varje fall befäster kopplingen mellan PPI/IB är att år 1723 anges

OP dela hushåll med "modren" d v s Ingrid Bryntesdotter som ju året innan blev änka efter PPI.

Efter Anders Torstenssons död i Dalgården 1698 är därför OP den ende mantalsnoterade i Dalen följande år - 1699!

Olof Jonsson ()

h Marit Tol(f)sdotter (ca 1663 - 1723d) Vigda 1695

Barn:

Marit f 1695

Tol f 1698

Fam not 1714 – 1725

Marits bröder är Olof T i Hammar och Bengt Tolsson i Råda. De är alla barn till Tol Larsson i Hammar och därmed barnbarn till gl nämndemannen Lars Persson i Hammar!

Tol not 1727 - 1729 (d?) – osäker boplats..

Änka **Ingeborg Eskilsdotter** (född i Magnebyn 1690)

Not i Dalen 1730 - troligen inneboende en tid hos sin syster/svåger på Tomta.

P Ingeborg (från "Dalen") vigs 26/12 1720 med dr Anders Olsson från Norra Högsäter.

De får barn 1721, 1723 och 1725 i N Högsäter. 1726 har de emellertid flyttat till Dalen och där föds Olof 15/12. 1728 bor de i det lilla avlägsna torpet Björndalen under Björnö där dottern Elin föds 14/2 1729. I juni detta år drunknar 2 1/2-åriga Olof (i en "wattukälla") och i april samma år men dör maken Anders Olsson - 35 år gammal. I februari 1730 dör även lilla dottern Elin och Ingeborg flyttar omgående tillbaka till Dalen igen, och gifter om sig 1731 - i Norra Högsäter - med Bengt Elofsson från Östra Ämtervik i "Fryksdalen". Denne BE avlider i NH emellertid redan omkr 1738/39 enl notis i HFL. Ingeborg verkar inte gifta om sig i Gillberga.

Bengt Olsson (Rosenberg) not 1728 / h Karin Eskilsdotter () Vigda 1713

BO finns not i mtl bara 1728 och "Bengt O:s hustru" år 1739!

Uppenbarligen är h Karin ättling till Eskil Bryntesson i Magnebyn, och syster till Ingeborg och Malin Eskilsdöttrar.

Anders Olsson (Älvik 1710 - 1772d)

h Malin Eskilsdotter (Dalen 1692 - 1768d) Vigda 1728

Barn:

Lars f 1729

Eskil f 1731

AO noteras i mtl 1726 - 1727 (Bengt + son 1728); 1729 - 1740; 1745; ???; 1754 - 1759. Under sistnämnda år bör en uppgörelse ha skett, för trots att Anders ännu lever (inneboende hos sonen Lars). Hustru Malin E har ju sin härstamning från Magnebyfolket!

=====

Ngn gång 1771–72 säljer Anders Olsson och sönerna Lars och Eskil 1/9 (ca 11%) i Dalen (= Tomta) till vice häradshövding Knut Jacob Liljebjörn på Odenstad. /återkommer ca 1770–76?/ Ägare 1779 enl skiftesdokumentet: Hustrun Anna Lisa Velin, Odenstad

=====

Eskil Andersson (1731 - 1776d)

h Kerstin Olofsdotter (Källåstorp 1738 - utfl eft 1779) Vigda 1759

Barn:

Olof f 1761 /död s å/

Olof f 1763

Jonas f 1764

Anders f 1768

Lars f 1770

Erik f 1775 /död 1779/

Fam mtl-noterad för 1/18 åren 1760 - 1763, och för 1/9 1764 - 1770; 1/18 1771 - 1773. Efter sistnämnda året försvinner de i Dalens mtl.

=====

Lars Andersson (1729 - 1795d) h Margareta

Svensdotter (Ed 1729 -)

Barn:

Sven f 1753

Olof f 1754?

Jonas f 1756

Annika f 1759

Kerstin f 1761

Katarina f 1762 /död s å/

Malin f 1763

Fam noterade som ägare av 1/18 i Dalens mtl vid två olika tillfällen 1760 - 1763 och 1771 (ffg i mtl) - 1773. 1774 (d v s samma år då brodern Eskil "ersätts" av fiskaren Olof Andersson) fram t o m 1789 är familjen mantalsnoterade för **1/12** (8,3 %) av hemmanet och i HFL fr o m 1792 för samma ägodel! Åren ex vis 1785 - 1788 är de not för 2/27 och därefter 1/12 fram t o m 1794.

Sven Larsson (1753 - utfl ca 1797) - son/brukare
h Katarina Nilsson (1754 - utfl ca 1797) Vigda 1780 (KN fr Råda)

Barn: Maria f 1781
Stina f 1784
Nils f 1788
Margareta f 1791
Anders f 1793

Åren omkring 1793 noteras att "son Sven förestår bruket" av gården 1/12, vilket redan framgår av mtl 1790 t o m 1796 - därefter ersatta av Erik Bryngelsson. Familjen är på plats i Dalen ex vis i febr 1795, men bortflyttade åt m under 1797, ev till Borgvik.

Intressant är att familjen dyker upp som inhyses familj i Galtebol ngn gång 1800/1801, och bosätter sig ev i närheten av Hagen...KN avlider efter 1804, och SL gifter om sig ev 1808, men avlider 1811. Med anledning av detta har jag tidigare haft en fundering om att de kunde ha bott på Torsbacken, eftersom ju Jonas A kom dit just 1811, och att denne JA ju därmed hade band till både Dalen (bror till Petter A i Nordstugan) och Borgvik. Se Galtebol!

Bruk **Erik Bryngelsson** (1760 - utfl 1807) h Lisa Jansdotter (1772 - utfl 1807)
Vigda i Odenstad 1793 - båda från Odenstad!

Barn:
Anders f 1796
Margareta f 1799
Jan f 1802
Katarina f 1805

Fam infl som brukare 1797 (ersätter Sven L) och utflyttar till Råda 1807. Det märkliga är alltså att eg var EB brukare bara av 1/9 åren 1797 t o m 1802, därefter verkar han bli brukare av 2/27, d v s Olof Perssons Sydstugan fram till 1807, då han lämnar Dalen. Se vidare uppg under Sydstugan!

Bruk **Olof Persson** (Väststugan 1746 - 1818d)

h Annika Andersdotter (1757 - 1802d) Vigda 1777 (OP fr Odenstad, AA fr Väsby)

Barn:

Britta f 1778

Lisa f 1781

Anders f 1784

Olof f 1787

Nils f 1789

Jan f 1792 /döv o "vansinnig"/

Kajsa f 1797

OP är brukare av 1/9 (Tomta) i Dalen ca 1803 - ca 1808.

Några år efter hustruns död noteras OP i HFL 1806 -> som "utfattig" och 1813 - 1818 "Fattighjon utan hemvist"...

Måg bruk **Olof Larsson** (1781 - utfl 1815)

h Lisa Olsdotter (1781 - utfl 1815)

Barn:

Anna f 1808

Anders f 1810

Lars f 1812

Olle f 1815

Fam infl 1808. Säkerställt gm HFL och mtl 1808 - 1815

Fam utfl 1815 till Lennartsnäs und Odenstad (s 292)

Bruk **Jon Andersson** (Gunnarsskog 1767 - utfl)

h Kajsa Andersdotter (1770 -)

Barn:

Stina f 1797

Maria f 1801

Anders f 1803

Anna f 1806

Marta f 1809

Fam infl 1815 fr Sandån under Björnö som brukare av 1/9 (Tomta) enl mtl

Fam utfl 1818 utfl 1818 t 307.

Kommentar:

Här föreligger ett märkligt gårdsskifte i Dalen! Ända sedan slutet av 1789 har Olof Persson (f 1746) noterats i mtl för arvedelen 2/27 (Sydstugan i Dalen) och är så fram t o m mtl 1802, d v s då hustrun går bort. I slutet av det året sker en märklig "rockad", då OP tillsammans med sina 7 - 8 barn flyttar över som brukare av 1/9 - d v s granngården Tomta. Samtidigt flyttar då brukaren av Tomta (1/9) sedan slutet av 1796 - Erik Bryngelsson - in som brukare av OP:s del 2/27 (Sydstugan) och fortsätter så till 1807, varpå OP:s måg Olof Larsson (f 1781) o h h Lisa (f 1781) flyttar som brukare av 1/9 - se mtl 1810, medan det för OP:s del går alldeles utför...

Det som helt säkert binder AJ till Tomta är uppgiften i mtl 1820:

Ägan 1/9 (= ca 11 %) Herr Fändrik Lilljebjörn på Onstad äger och brukas af Anders Jansson, 42 år o h h, dr Nils -17, p Ingrid" + inhyses o fattiga

TVEKSAM:

F d skraddaren Olof Jansson (Rotvik 1766 - utfl 1810) h Britta Olofsdotter (Fyksnäs 1778 - utfl 1810)

Infl 1805 (ev till änkan Stina Danielsdotter...?) till Dalen.

Utfl 1810 till Saka under Odenstad

OJ är skraddare innan 1805 i Rotvik/Magnebyn.

Intressant nog är Britta dotter till Olof Svensson/Anna Svendsdotter i Fyksnäs, och som dopvitne 1778 är h Karin Svendsdotter i Dalen" medverkande. Och denna Karin är ju gift med PPIII i Väststugan!

OBS! Denna familj har jag tidigare placerat i Nordstugan - se denna!

=====
Bruk ("åbo") **Anders Jansson** (Skeverud 1777 - utfl 1822/23) h

Britta Olsdotter (Kila 1777 - utfl)

Fam infl 1819 fr Häljebol och utfl "1821" Ökne skatte. De noteras emellertid för NV/HFL i Dalen ännu 1822 och ffg 1823 i Ökne.

=====
Ny ägarläkt...

Anders Olofsson (Värmerud, Borgvik 1786 - 1867d) h Stina Svendsdotter (Gårdsvik 1791 - 1880d) Vigda 1816 i Borgvik.

Barn:

Anna Maria f 1817 /död 1845/

Kajsa f 1820 (gift m Nils Jansson i Väststugan. Senare h-äg i Hult)¹

Olof f 1826 /död 1833/

Jonas f 1830

Elsa f 1833

Kristina f 1836

=====
¹ Nils Jansson och Kajsa A var föräldrar till kronolänsman i Nora - Johan Widén (1848 - 1908). Se brev!

Fam infl 1831 fr Borgvik, där alla barnen t o m Jonas är födda!

Gården värderas 1831 till 1/9 (11,1%); ca 1850 till 293/2160 (13,6%), ca 1855 till 71,713/432 000 (16,6%),
Ägan vid Laga skiftet 1839 är 1². HF hölls här 1845.

Enl uppg i Svg (1944) uppfördes manbyggnaden 1836, senare byggdes en andra våning på huset - trol i samband med sonen Jonas bröllop 1857... Övriga byggnader uppfördes omkr 1880.

*Nämndemannen
Jonas Andersson i Dalen.*

Jonas Andersson (1830 - utfl 1896, död i Fyxnäs 1905) Nämndeman h Stina Nilsdotter (S Högs 1825 – utfl 1896, död i Fyknäs 190!) Vigda 1857

Barn:

Kristina f 1859

Karl f 1860

Charlotta f 1863 /död 1867/

Sofia f 1865

Jenny f 1873

HFL 1846 noterar om den 16-årige Jonas: "Hade 1846 en febersjukdom och har sedan dess ofta en hufwudyrsel hwarpå några dagars sjukdom följer."

Fam övertog gården efter JA:s föräldrar 1867 och utfl 1896 Magnebyn, följande år vidare till Älvik och 1898 till Fyknäs, där hustrun Stina avled 1901 och Jonas 1905.

=====

Emil Bengtsson (Kila 1863 - utfl 1909)

h Augusta Gustafsson (Kila 1871 - utfl 1909) Vigda 1900

EB var styvson hos Anders Nilsson i granngården Nystugan.

EB flyttar in som brukare av Tomta 1896, men blir senare (1900) ägare av gården.

Fam utfl 1909 till Västra Malsjö i Grums... men återkom med tiden till Källås i Gillberga.

=====

Ny ägarläkt:

August Olsson (1844 Borgvik- 1922d)

h Maria Andersdotter (1844 V-skog - 1911d) Vigda 1865 (Borgvik)

Barn:

Hilma f 1866

Anders Gustaf f 1869 /död 1893/

Maria f 1871

Emma f 1874

Anna Sofia f 1877

Karl Johan f 1880

Hulda Emilia f 1884

Oskar Georg f 1888,

Fam infl från Byn 8 dec 1909 där de tidigare varit arrendatorer av Nytomta (under Borgviks Bolag)
- se detta!

=====

Karl Johan Olsson (1880 - 1944d) h1 Maria Albertina Andersson

(Ed 1886 - 1908d) Vigda 1908 h2 Kristina Elisabet Danielsson

(1888 Galtebol - 1976d) Vigda 1911

Barn:

Alise Maria ("Lisa") f 1908 i Ed, gift Jonson i Backa

Karl Gustaf f 1911

Johan Ivar f 1913

Anna Elisabet f 1915, gift Haglund i Arvika

Anders Georg f 1918

Elsa Ingeborg Sofia f 1920 gift i Starrmyren, Galtebol

Erik Ragnar f 1922

David Verner f 1923

Edit Maria f 1926, gift Knutsson i Säffle

Gunhild Maria f 1930, gift Edvardsson /mor till Birgitta E:son Kyrk/.

KJ var först gift med Maria Albertina Andersson f 1886 i Kollerud, Ed. Vid den tiden anges han som "Snickare" och med namnet Karl Johan Augustsson. KJO infl med dottern Alise Maria) 26/6 1909; ägare av Tomta 1912.

Ivan Johansson förmedlar uppgiften - troligen förmedlad av Karl Gustaf Olsson - (sid 159) om att Kåringbråten drabbades av brand och Pontus Olsson o hans hustru fick söka sig en ny bostad 1917, som blev torpet Kulpickerud under Hult, med stugan byggt av virke köpt från Tomta i Dalen.

Karl Gustaf Olsson (1911 – 1985d) ogift

”Gustav på Tomta” levde ensam kvar på Tomta fram till de sista åren då han bodde på pensionärshemmet i Högsäter.

∴